

Motion till riksdagen 2006/07:Ub323

av **Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (c, m, fp, kd)**

Generell masterexamensrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att efter genomförd kvalitetsprovning ge Högskolan i Skövde rätt att utfärda masterexamen.

Motivering

Den nya examensstrukturen för högre utbildning som beslutades av den förra regeringen kan få stora, negativa konsekvenser för de högskolor som idag inte har eget vetenskapsområde.

- ? Vi ser det som en självklarhet att högskolorna i Sverige skall ges möjlighet att bidra till ett gemensamt europeiskt utbildningssystem och således inte utestängas från en aktiv medverkan i den s.k. Bolognaprocessen.
- ? Vi förespråkar att högskolorna som håller rätt kvalitet, ges generell examinationsrättighet till den Bolognaanpassade ”masterexamen”.
- ? Vi föreslår att Högskoleverket skall utvärdera utbildningarna som leder till masterexamen – och därmed också ha möjligheten att dela ut och dra in examensrättigheter i utbildningar som inte håller acceptabel kvalitet.

Bakgrund

En gemensam europeisk struktur för den högre utbildningen enligt den s.k. Bolognaprocessen innebär en uppdelning i tre utbildningsnivåer: grundnivå tre år, avancerad nivå två år och forskarnivå tre år. Detta beskrivs ofta som 3+2+3 (år). Som ett led i Bolognaprocessen är en anpassning av examensstrukturen i den svenska högskoleutbildningen en viktig del.

Fel! Okänt namn på

De första tre åren innebär högskolestudier som i vårt nuvarande system leder fram till en högskoleexamen eller fil.kand.-examen (bachelor). Dessa första tre år är i stort sett oproblematiske att anpassa till Bologna-systemet.

På avancerad nivå finns det nu *två* examina, en magisterexamen på ett år (40 p, ungefär motsvarande magisterexamen av i dag) samt en masterexamen på två år (80 p). 40 poäng av en tvåårig master skall kunna tillgodoräknas i forskarutbildningen.

Det finns alltså två vägar när det gäller studier på avancerad nivå: Dels en ettårig magister, som inte följer Bolognastrukturen, dels en tvåårig master som är anpassad till en Bolognastruktur. Regeringen beslutar i dag vid vilka högskolor som examina på grundnivå respektive avancerad nivå får avläggas. Tillstånd att utfärda masterexamen ges endast till statliga universitet och statliga högskolor med vetenskapsområde. Sålunda ses masterexamen i första hand som en del av forskarutbildningen, i stället för att ses som en ny internationellt gångbar examen på avancerad nivå där huvuddelen av studenterna skall ut i arbetslivet. *Detta innebär att studenter vid högskolorna som enda alternativ för studier på avancerad nivå kommer att erbjudas en examen som inte är internationellt gångbar.*

På svenska högskolor finns i dag en stor oro över att systemet inte kommer att ge landets universitet och högskolor likvärdiga möjligheter att delta i "europisering" och den kvalitativa utvecklingen av utbildningssystemet. De flesta av högskolorna är än så länge helt utan examensrätt för masterexamen. Detta är naturligtvis inte bra. Vi ser vidare en påtaglig risk att högskolorna inte alls kommer att ges möjligheter att examinera på masternivå. Detta vore mycket olyckligt av ett antal skäl.

Konsekvenser

- ? En magisterexamen på en högskola riskerar att bli en akademisk återvändsgränd. Högskolorna ges därmed status av att vara "B-högskolor", dvs. magisterexaminationsrätten är inte fullvärdig. Detta skulle få följder som är av betydelse för kvaliteten i utbildningssystemet. Intresset att söka sig till högskolorna minskar, både för studenter *och* för lärare.
- ? Högskolornas forskning och utvecklingsarbete i samverkan med det omgivande samhället skulle starkt utarmas om möjligheten att rekrytera forskningsaktiva lärare minskade. Dessutom skulle en viktig grund för högskolornas forskningsverksamhet urholkas om inte forskningen samtidigt kunde kopplas till utbildning på avancerad nivå.
- ? Man kan också ställa sig frågan hur attraktiva magistrar från en högskola som inte ens av sin nationella uppdragsgivare ges förtroendet att delta i stärkandet av det europeiska kunskaps- och kompetenssamhället kommer att vara på en europeisk arbetsmarknad. Och vilka internationella studenter vill söka sig till denna högskola? Naturligtvis leder bristande förtroende från uppdragsgivaren till en internationell nedvärdering och klassning av

Fel! Okänt namn på

våra svenska högskolor som kan göra det omöjligt med internationell rekrytering.

- ? Att, som ibland framhålls i debatten, anknyta högskolorna till universiteten, genom något slag av gemensam fakultet, leder snarare mot en återgång till filialtiden och löser inte dessa problem. Med högskolorna som "försörjningsenheter" till universiteten skapas nya kvalitetsproblem. Samverkan sker alltid bäst mellan i samverkansfrågan likvärdiga partner.
- ? Högskolorna har i dag kommit mycket långt när det gäller "breddad rekrytering". På flera högskolor speglar studentgruppen väl befolkningssammansättningen, t.ex. när det gäller studenter med arbetarbakgrund. Men dessa studenter kan i dag inte slutföra sina studier på avancerad nivå på högskolorna. Detta tror vi leder till en ytterligare tröghet i att öppna högskolan för nya studentgrupper och snarare konserverar de traditionella studentgrupperna, och speciellt så på avancerad nivå.
- ? Självklart är det så att högskolor skall samverka med varandra och med universiteten för att på bästa sätt tillgodose de krav som samhället kan ha på välutbildad arbetskraft, bl.a. genom att samordna sitt utbildningsutbud och därvid inte konkurrera om för få studenter. Att högskolorna ges möjlighet att profilera sig och därigenom bidra till att bredda och utveckla den svenska högre utbildningen förutsätter att man strukturmässigt inte kategoriseras i A- och B-lag.
- ? Att inte ge högskolorna rätt att examinera masterstudenter betyder att vissa regioner i Sverige blir utan konkurrenskraftiga utbildningsalternativ. Detta kommer ofrånkomligen att leda till en regional dränering av duktiga och ambitiösa ungdomar och välutbildad arbetskraft, vilket naturligtvis får stora konsekvenser för den regionala tillväxtdynamiken.

? Masterutbildning är den enda internationellt attraktiva utbildningen på den avancerade nivån, och den är en nödvändighet för att attrahera studenter utanför EES när avgifter införs för denna studentgrupp. Magisterexamen är inget alternativ med tanke på det stora antal rättsliga fall som redan i dag uppstått när utländska studenter genomgått studier i tron att man skall få en internationellt gångbar masterexamen och i stället får den för Sverige unika magisterexamen.

Att utestänga högskolorna från möjligheten att erhålla examinationsrättighet för den europeiska masterexamen är ett dråpslag för våra högskolor och regioner. Högskolor håller väl så hög kvalitet i sina utbildningar som universiteten, väl visat genom Högskoleverkets kvalitetsutvärderingar av landets samtliga högskoleutbildningar.

Märk väl att vi inte förespråkar en ovillkorlig rättighet att ge en examen – Högskoleverket skall fortsätta att utvärdera och därmed också ha möjligheten att dra in examinationsrättigheter – precis som man har i dag. På detta sätt säkras kvaliteten i utbildningen samtidigt som vi värnar och utvecklar den öppna högskolan, områden där högskolorna är drivande och ledande.

Genom att inte ge högskolorna full examinationsrätt på avancerad nivå riskerar vi att förneka allt det positiva som våra högskolor åstadkommit under de senaste 20 åren. Man bidrar därmed till att permanenta ett utbildningsmässigt

Fel! Okänt namn på

och konservativt samhälle bl.a. genom att försvåra speciellt för studenter från icke-traditionella studentgrupper att gå vidare till avancerade utbildningar. Detta får naturligtvis följdpåverkningar på utvecklingsdynamiken i regioner utanför storstäderna eftersom man där riskerar att bli utan utbildning på avancerad nivå.

Låt inte den nya utbildningsreformen dränera all den goda kraft som de nya högskolorna har tillfört, både i termer av kvalitativa utbildningar och i termer av god regional utveckling och samverkan, på alla plan. Därför föreslår vi att Högskolan i Skövde skall ges rätten att examinera masterstudenter. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 27 oktober 2006

Ulrika Carlsson i Skövde (c)

Cecilia Widegren (m)

Holger Gustafsson (kd)

Christer Winbäck (fp)